

KRSTIONICA ŠIBENSKE KATEDRALE, djelo Jurja Dalmatinca

XII. st. krstionice se grade i u svim župnim crkvama, ali ne više kao posebne zgrade, nego kao bazeni unutar crkve u posebnim kapelama ili nišama. Od XVI. st. to su jednostavne kamene ili metalne okrugle posude, smještene na jednoj nozi ili postolju, s ukrašenim poklopcem koji je često dosta visok. — Uz gotovo sve ranokršć. bazilike u biskupskim sjedištima u nas pronađene su krstionice bar u tlocrtu, a najpoznatije su one u Salonu, Poreču, Puli i Zadru. Romaničke su krstionice građene u Dubrovniku, Zadru (iznad ranokršćanske), Trogiru, Splitu (u Jupitrovu hramu), a posljednja u nizu je gotičko-renesansna krstionica J. Dalmatinca u sklopu

B. KRSTULović, upravno-poslovna zgrada »Elektroslovanije« u Osijeku

šibenske katedrale. Najstariji je očuvani pomični bazen krstionica kneza Višeslava iz Nina (oko 800), danas u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu.

A. Bad.

KRSTULović, Andrija, kipar (Split, 5. XI. 1912). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1934 (F. Kršinić, R. Frangeš-Mihanović), suradnik I. Meštrovića u Splitu (1936–41). Bio je docent na Akademiji u Zagrebu (1948–56), profesor na Pedagoškoj akademiji u Splitu (1959–83). U početku kleše u kamenu i granitu pod jakim utjecajem Meštrovićeve skulpture (*Sanjarenje*, 1941; *Pastirica*, 1945). Nakon razdoblja traganja nalazi vlastiti likovni izraz. Izveo monumentalni spomenik *Palom pomorcu* (1958) u Splitu s elementima secesijske stilizacije. Granitne skulpture *Čobanica* (1962) i *Osmijeh suncu* (1963, u Splitu pred zgradom Općine) ostvarene su u škrtu ali skladnu ritmu linija i mase. Od 1970-ih godina modelira skulpture maloga formata u terakoti. Ciklusom na temu Edipa (*Polibov pas*, 1972) približava se simboličkoj geometrijskoj stilizaciji. Brončana skulptura *Pravde* (1974, Split, pred novom zgradom suda) pokazuje sve odlike toga razdoblja ali i monumentalnosti. U posljednjoj stilskoj fazi s promjenom motiva nestaje i stilizacije ravnih površina i oštih bridova a prevladavaju zaobljeni volumeni (*Kupačice*, 1978; *Neraida*, 1982). Izlagao u Beogradu 1967. s A. Kaštelančićem i Splitu 1991.

LIT.: V. Rismondo, *Oblici i slova*, Split 1979. — D. Keckemet, Andrija Krstulović (katalog), Split 1991.

R.

KRSTULović, Boris, arhitekt (Split, 9. II. 1932). Diplomirao 1956 (A. Albini), doktorirao 1987 (*Specifični princip konstituiranja fleksibilnih prostora*) na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. Od 1958. radi na Građevinskome fakultetu u Zagrebu gdje je od 1988. redoviti profesor. Autor je stambenih zgrada u Zagrebu (Vukovićeve ul., 1958; Petretičev trg, 1960; Remetinečka cesta, 1971; Zelengaj, 1987; Sv. Duh, 1991), Gračacu (1965), Crikvenici (1965), Varaždinu (1982). Krstulovićeva se ostvarenja odlikuju plastičnom obradom volumena i konstrukcija te primjenom suvremenih materijala: upravno-pogonski kompleks »Elektroslovanije« u Osijeku (1967–71), upravno-poslovna zgrada u Slavonskome Brodu (1972–80), računsko-dispečerski centar »Elektroslovanije« u Osijeku (1973–78), poslovna zgrada »Elektre« u Varaždinu (1974–77), crpna stanica »Ombla« u Rijeci dubrovačkoj (1977), poslovno-društveni kompleks u Čačku (1978), računski centar u Pančevu (1978), poslovno-pogonski kompleks u Varaždinu (1978–88), računsko-dispečerski centar u Križu (1980). Bavi se uređenjem interijera i industrijskim oblikovanjem.

LIT.: B. Morsan, Krstulovićeva »Elektra« u Varaždinu u našoj novijoj arhitekturi, ČIP, 1978, 307. — Računski dispečerski centar Borisa Krstulovića, ibid., 1979, 310. — I. Maroević, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. — T. Premrl, Upravno-poslovni objekt u Slavonskom Brodu, ibid., 1984, 186–188. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, ibid., 1986, 196–199. — T. Odak, Osvrt na nagrađeni stambeni objekt u Varaždinu, ČIP, 1987, 407.

Z. Kol. i R.

KRSTULović, Maksim, slikar (Split, 26. VIII. 1933 — London, 21. V. 1974). Studirao na Akademiji u Zagrebu 1952–57, specijalni tečaj slikarstva pohađao kod M. Tartaglie 1957–59. Poslije ranih radova u duhu postimpresionizma udaljuje se od realističkoga prikaza i eksperimentira s nefiguracijom, ali zadržava asocijaciju na zavičajni krajolik (ciklus apstraktnih pejzaža mosorskoga kamenjara 1962–66). Slijedi ciklus crteža i serigrafija *Okupljanje* 1968–74. na tragu poentilističke apstrakcije. Samostalno izlagao u Splitu (1959, 1967), Dubrovniku (1962), Luxembourg (1965) i Zagrebu (1967). Bavio se crtežom i grafikom.

LIT.: T. Lalin, Maksim Krstulović, Split 1987.

R.

KRŠAN, naselje u sr. Istri sa srednjovj. burgom. Od njega je očuvana kula četverokutna tlocrta, dok je ostali dio nekada obrambenoga i stambenoga kompleksa pregrađen. U unutrašnjem dvorištu očuvan četverokutni okvir gotičkoga portala iz XV. st., s raščlanjenom profilacijom, te bunarsko grlo s uklesanom godinom 1666. Na groblju se nalazi jednobrodna kapela Sv. Jakova iz XV. st. Na staru lađu s krovštem otvorene konstrukcije, podignutu prije 1415, dozidan je poč. XIX. st. četverokutni prezbiterij. U podu kapele nadgrobne su ploče iz XV. XVI. i XVIII. st.; na ploči Julija Kršanskog je lat. epitaf ispisan gotičkim slovima i godina 1415. Vješto obrađen gotički reljef prikazuje obiteljski grb kršanskih gospodara. Župna crkva, prezidana u XVII. i XVIII. st., ima crkv. opremu iz XVIII. st. (kamene oltare s mramornim inkrustacijama, mramornu krstionicu, umivaonik, srebrni kalež); u sakristiji rezbareni ormar iz XVII. st.

LIT.: B. Fučić, Izvještaj o putu po Istri 1949. godine, Ljetopis JAZU, 1953, 57.

V. El.